NĂM THỨ MƯỜI. - SỐ THỨ 1693 — MỖI SỐ: 0$03 — NGÀY THỨ TƯ 8 NOVEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 548

Đơn vị	Hanoi							
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$30	6$60	9$00	»
Các làng về								
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	»	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.20	3.30	4.50	»
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.60	1.65	2.25	»
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.55	0.60	0.75	»

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoï

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large

4e page	Une seule insertion	0$20 la ligne
	Par contrat annuel	
	Par centimètre et par insertion	0$10 la ligne
	Réclame dans la 1re page	2$ la ligne
	Annonces judiciaires et légales	1$50 la ligne

On traite à forfait pour les contrats importants.

Các phòng Thương-mại Bắc-kỳ

Ngày 27 Octobre mới rồi quan Toàn-quyền có ký nghị-định tổ chức lại hai phòng Thương-mại Hà-nội và Hải-phòng

Theo như bản nghị-định mới ấy thì mỗi phòng Thương-mại sẽ có nghị viên An-nam trước có hai vị, nay được tăng lên làm bốn. Đó là một điều đáng mừng cho các nhà công thương nước ta. Đáng mừng đây, không phải là mừng vì số nghị viên tăng lên, thì các nhà công thương ta lại rộng đường tiến thân lên, trước kia mỗi vụ bảo-cử chỉ có hai nhà buôn được cái hân hạnh trở nên ông nghị, từ nay mỗi vụ lại được thêm hai nhà nữa cũng được dự phần danh giá đâu! Không, không phải mừng vì thế! Cái chức nghị-viên không phải là một quan-chức, được hưởng quyền to bổng hậu, một người gặp vận làm nên là cả họ được nhờ. mà bảo rằng được tiến thân thì đáng mừng. Cái chức nghị-viên chẳng qua cũng là một người dân, nhưng là một người dân lớn, đại diện cho hàng muôn con người để đòi phó với Chánh phủ mà bảo hộ cái quyền lợi chung. Được hàng muôn người có lòng tin cậy mà ủy thác cho cái quyền thay lời thay mặt, thì vẫn là một cái hân hạnh đáng quí thật, nhất là một nhà buôn bán được cái hân hạnh ấy, thì lại càng nên lấy làm vẻ-vang lắm, vì buôn bán thì còn gì đáng quí bằng lòng tin ái của người đồng nghiệp nữa. Nhưng cái danh giá là do ở cái trách nhiệm mà ra: trách nhiệm có hoàn toàn thì danh giá mới xứng đáng; chứ nếu chỉ cầu chiếm lấy cái hư vị, để khoa-trương với bà con, còn trách nhiệm thây kệ trách nhiệm, thì còn đáng quí đáng trọng nỗi chi? Ta nói cái tin trên kia đáng mừng, là vì từ nay các nhà công thương được rộng thêm đường ngôn luận, quyền lợi có thêm người bảo-hộ cho. Trước kia cả một khu thuộc về phòng thương-mại Hà-nội cộng hơn hai mươi tỉnh, các nhà buôn ta chỉ được có hai vị đại-biểu, tại nơi Nghị trường kẻ đứng không có người ngồi, thành thử bao giờ mình cũng phải chịu lép vế. Tuy rằng có bản đem thương-mại ra tư-cách cũng vị tất đã thì thỏ nỗi việc gì. Lại có khi trong hai ông nghị, một ông phải bận không đi dự hội được, tức như ngày nay một ông còn đi dự cuộc đầu xảo vắng, thì ra cả các nhà buôn trong hơn hai mươi tỉnh chỉ có một ông đại diện cho mà thôi. Như vậy dẫu có đại biểu, nhưng chẳng khác chi không có, chẳng là thiệt thòi cho các nhà công thương nước ta lắm ru! Huống hồ trong vòng 10 năm nay, người mình đã biết khuynh hướng về thực-nghiệp nhiều, thương-điếm lớn, công xưởng to đã được một số khá, chứ không phải như ngày xưa những việc buôn to bán lớn chỉ để riêng cho người Hoa-kiều dâu. Chánh-phủ tăng số nghị viên gấp đôi, thực đúng với lòng khao khát của các nhà công thương ta ngày nay vậy.

Trong bản nghị-định mới ấy lại có một điều cải lương nữa rất quan trọng là Chánh-phủ lại rộng cho các bậc nữ-lưu buôn bán cũng được dự quyền bầu cử các nghị-viên. Thương-giới nước mình vốn có một trạng thái riêng, là xưa kia những việc buôn bán thuần thị phó mặc cho bọn nữ-lưu cả, còn đàn ông hễ đã đeo cái tiếng là con nhà thi lễ, thì giấy rách phải giữ lấy lề, không ai chịu hạ thân xuống làm anh lái cả. Mới được độ ít năm nay, bọn tu mi ta mới có người xuất thân ra buôn bán làm ăn. Mà từ ngày bọn đàn ông ta chịu chen chân vào thương trường, thật cũng đã nhiều người làm nên giàu-có hiển vinh, nhưng tổng cộng cái số người buôn bán trong nước, thì đàn bà bao giờ cũng vẫn chiếm đa số. Vậy, đàn bà nước mình nhiều người buôn bán cũng to lắm, xuất nhập kẻ hàng ngàn hàng vạn, nhiều cửa hàng vào hàng nhất hạng nhì. Buôn bán to, thuế nộp nhiều, thì quyền lợi cũng phải để cho tương đương mới được, nếu không thì thì chẳng hóa ra bất công lắm du? Đàn bà nước ta xưa nay buôn bán to kể đã lắm, thế mà chỉ vì một chữ *thị* đệm, nên dẫu có môn bài hạng trên cũng vẫn không được quyền dự bầu, trong khi những người không có chữ *thị* đệm thì dù môn-bài hạng kém cũng có quyền dự bầu nghị-viên, thì thật là vô lý quá. Thế mà nghe đâu trước đây khi Chánh phủ bàn đến việc rộng quyền dự bầu cho những người đàn bà buôn bán, có ông lợi phản đối việc ấy. Chẳng biết các ông phản đối vì lẽ làm sao? Hoặc bảo rằng đàn bà nước mình trí-não nông nổi, học-thức kém thấp, không đủ tư-cách mà trách nhiệm chăng? Cứ như đại đa số các nhà công thương nước ta ngày nay, thì thiệt tưởng cái trình-độ học thức nào đã lấy gì làm cao. Thế sao bên phái đàn ông ta hoặc ủng cử hay dự bầu, không thấy mấy ai hỏi đến học-thức, vậy cớ chi đã vội nghiệt với phái đàn bà mới được quyền đi dự bầu? Còn như nói cái tư-cách thì thiết tưởng một người chủ-trương được một cái thương điếm lớn, dẫu rằng học-thức có kém nhưng cũng có một cái khiếu riêng mà xét được người hay người dở, chứ nếu ai bảo làm sao cũng bảo-hao làm vậy, thì tránh sao khỏi sự mắc lừa mắc lận mà làm nên giàu có cho một mặt chồng con? Vậy Chánh-phủ rộng quyền cho bọn nữ-lưu được dự bầu thực rất là công bằng đích đáng lắm. Về những việc bầu cử các nghị viên khác, thì ta không dám nói, chứ như về việc bầu cử các nghị-viên thương-mại thì đàn bà buôn bán Au-nam thực là đủ tư cách dự bầu vậy, dẫu xét về đường luật-pháp, hay về đường thực-tế. đường nào thì đàn-bà buôn bán của ta cũng đủ tư cách cả. Duy có một điều là đàn bà mà được có quyền dự bầu, thì các nhà ra ứng cử nếu là người có danh vọng trong làng buôn, ắt chẳng phải cần cạnh cũng được bạn đồng nghiệp vui lòng suy cử ra chỉ khá ngại cho người không đủ tư-cách mà muốn cầu lấy hư danh, thì tất phải công phu luồn lọt giả mới được. Nhưng thôi, dẫu thế mặc ông, ta hãy nên mừng rằng từ nay trở đi, các nhà buôn bán nữ lưu nước ta, từ môn bài hạng tư đi thượng, đều được quyền đi dự bầu cả. Vậy ta xin chúc vọng cho trong vụ bảo cử này mai, bọn thương mại nữ lưu ta sẽ đem mắt xanh mà chọn lấy người đại biểu đích đáng, cho thiên hạ biết rằng nữ-lưu nước mình rất đảm đang, rất sành sỏi; đường doanh nghiệp đã khéo tay cáng đáng, phép trách nhân lại rời mực tinh tường, như vậy chẳng về vang cho nữ lưu nước ta lắm dư, mà cũng không phụ lòng công-bằng của Chính-phủ vậy.

LUẬN

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 7 Novembre 1922

Vô-cơ phi-đĩnh

Ngày chủ nhật nhân dân Paris nhiệt liệt đi đưa chiếc cái vô cơ phi đĩnh của phi hành gia Maneyrol, của nhà báo Matin bày cho công chúng xem.

Nước ở sông Rhône

Những trận mưa mới rồi làm cho nước sông Rhône lại tràn thêm lên nhiều-đất bị ngập cả.

Việc nước Thổ nhĩ-kỳ

Thổ-hoàng đã cử quan thủ tướng bá cáo rằng tin đồn rằng Thổ hoàng thoái-vị là một tin sai.

Ismet Pacha sắp tới Constantinople các đại biểu chánh-phủ Angora có giao cho các chánh ủy-viên Đồng-minh hai bức thư. Trong bức thư thứ nhất thì nói rằng từ nay chánh-phủ lấy thế vào cho chánh phủ Constantinople. Chánh-phủ Angora sẽ đem các quan văn võ và quân linh đến đấy, và lại bảy tỏ mọi lẽ rằng Đồng-minh ngày nay không cần đóng quân linh ở Constantinople nữa. Trong bức thứ hai thì yêu cầu rằng chiếm hạm của Đồng minh từ giờ phải bao trước mới được vào hải cảng nước thổ chỉ được đi một chiếc một mà thôi, mà chỉ ban ngày mới được vào. Các chánh ủy-viên Đồng-minh thì việc các điều khoản trong giao ước về việc đình-chiến Mondros ngày 30 Octobre 1918 và giao-ước ký ở Moudania mới rồi mà phúc lại rằng Đồng-minh cứ đóng quân ở các nơi đã tới trong các bản giao ước ấy.

Vua cũ nước Serbie tạ-thế

Ngày hôm chủ nhật mới rồi ở Deort đã làm lễ cử vua cũ nước ấy. Các cơ trai không chịu đến dự lễ cưới, vì lấy lẽ rằng thân phụ tạ-huyền như thế thì thiết-thực mình về đường tài sản.

Việc nước Hy-lạp

Việc loạn ở đảo Samos biện một đội quân đã đẹp được yên rồi.

Khánh-thành một kỷ-niệm đài

Ngày chủ nhật mới rồi tại xã Charpy thuộc về quận Meuse quan Thống-chế Joffre đã làm lễ khánh-thành kỷ-niệm đài về việc năm 19-8 quân linh Hoa kỳ khởi binh đi đánh phá đồn Đức ở Montfaucon.

Có một đội quân Hoa-kỳ và một đội quân Pháp đến dự lễ.

Thị giá quốc-trái : 3 %. 58 35. — 4 /. 1918. 62,90. — 5/. 1915 1916. 76 80. — 5/. 1920 87.15.

Thể-thức giao-thông vô-tuyến-điện ở Pháp

(*Tiếp theo*)

3° Về việc giao-thông của các máy bay, tàu bay. — Cái vấn đề giao-thông vô-tuyến-điện của các phi-đĩnh thì nay đã giải quyết. Tay là tàu bay ở trên không, song ở dưới cũng có nhà ga gọi là Aéro-port. Các máy vô-tuyến đặt trên các máy bay đó và ở các nhà ga thì giao-thông với nhau tiện lợi được nhiều lắm. Đạo chỉ dụ ngày 8 Juillet 1920 lập cuộc phi-cục tại Pháp thì điều thứ 11 và 12 như sau này định riêng về việc xếp đặt các máy vô-tuyến.

« Điều thứ 11. — Những máy vô-tuyến ở các tàu bay thì máy nào cũng phải có giấy cho tòa phi-cục cấp cho, những máy thì chỉ những người làm ở trên máy bay được dùng mà thôi, mà những người dùng máy đó phải có bằng cấp giấy phép.

Những máy bay nào mà chở từ mười người giờ lên thì đều phải có máy vô-tuyến-điện (chuyển điện và thu điện).

Điều thứ 12. — Những người làm máy bay hay những người có chức phận nhà nước mà khi đi máy bay thấy có máy vô-tuyến-điện thoại hay là máy vô-tuyến-điện mà không có giấy phép như nói ở trên thì được phép thâu lại những máy đó. »

Các sở đặt trên bộ của các công-ty hay các tư-gia thì có thể lập được các máy vô tuyến ở dưới đất hay là ở trên các máy bay để giao-thông với nhau cho được cẩn-ắc. Các máy vô-tuyến đặt trên các máy bay thì cũng chia làm hai hạng như là các tàu thủy.

Các công-ty hay các tư-gia mà tổ-chức vô-tuyến-điện cho việc riêng mình thì đều phải đóng thuế đông-niên nộp vào công-khố kể từ ngày sở mình bắt đầu làm việc

Nhưng khi nào mà máy vô-tuyến ở các máy bay hư không giao-thông với nhau được thì các sở tư khác hay là các sở của Bưu-điện đều chuyển đi gấm lập tức. Thế nhưng mà khi nào các sở của nhà nước có sự gì ngăn trở máy không chạy được thì các tư gia hay các công-ty cũng phải chuyển điện đi gấm cho công việc không phải động lại.

II — Việc giao-thông các sở trên bộ với nhau. — Các nước tới ngày nay thì nước nào cũng có nhiều sở vô-tuyến để giao-thông với nhau không còn cần tới cáp (câble).

Việc giao-thông trong nước. — Sở Bưu-điện đã lập nhiều nơi trong nước để giao-thông với nhau, nhất là những nơi mà bất giây điện báo khó và ở các đảo chung quanh miền được hải, vì phải nhiều những miền nhiều tàu đi lại, như tàu buôn bay là tàu gì, thì những cáble dưới bể thường bay bị đứt, khi đó đã có vô tuyến điện thay vào. Lại còn những nơi thám-sơn cùng-cốc mà các nhà du-lịch hay tới thì cũng có máy vô-tuyến-truyền với đồng bằng để giao-thông với nhau cho tiện. Bất là mùa đông tuyết xuống, nhiều nơi giây điện báo đứt tâu bay chưa chữa kịp thì lúc đó tất phải nhờ đến vô-tuyến-điện mới xong.

Tới ngày nay như nước Pháp mới đặng giao-thông với Corse, một đảng với Algérie và Maroc thì dùng vô-tuyến-điện tiện lợi và mau mắn lắm.

Việc giao-thông với ngoại-quốc. — Việc giao-thông vô-ngoại-quốc thì ở Luân đôn trước đã bàn tới nhiều lần, thực là một vấn-đề quan trọng hơn cả. Sau tới năm 1920, tại hội nghị ở Washington, về việc lựa các máy và lựa các tuồng-điện dùng cho vừa. Le Journal tới Août 1921, thì tại có hội-đồng họp tại Paris, bàn định về các tuồng song điện và định dùng những tuồng điện cho thật đài. Pháp đã định sang năm thì sẽ hội nghị nữa cho được nhất định.

Chính-phủ Pháp đã bầu đồng tình với những nước sau này đặng chuyển thẳng các điện-tín nước nọ sang nước kia bằng vô-tuyến-điện: Áo, Bỉ, Anh, Thụy-điển, Mỹ, v.v. Những điện-tín của Pháp đánh đi các nước thì nào thì các nước có điện-tín cho Pháp đánh lại cũng vậy. Rồi lại còn máy đường giao-thông thẳng nữa từ Pháp sang Thượng-hải và sang Libérie; lại còn máy đường nữa đang điều-đình là giao-thông với Na-uy, Phần-lan-kỳ, Tây ba-lợi-á Nhật-bản.

Còn sự giao-thông với các thuộc-địa thì cũng đã lổ chức gần xong, và những nơi sau này thì đã lập thành: Sénégal, Madagascar, Côte-des-Somalis, Martinique và Guyane. Những sở đó thì máy cũng đủ sức mà chuyển điện thẳng tới Mẫu-quốc; sau này những sở sau này đặt xong thì là không còn thiếu gì nữa, là Saigon, Hamako, Brazzaville, Tananarive. Còn mấy sở nữa rất mạnh còn chưa quyết làm ngay là Nouméa, Papeete, Dj bouti và Martinique.

Các điện-tín muốn chuyển đi các nơi thì đều phải đem đến các nhà bưu chính như thường và dùng tiếng gì cũng được, nhưng phải đề đâu rõ « Voie T. S. F. » (theo đường vô tuyến điện). Tuy thế nhưng khi nào không may máy vô-tuyến bư không chạy thì khi đó phải chuyển theo bằng đường giây thép thường hay là đường cáble. Những khi cáble đứt hay gặp thấy đứt thì các điện báo thường cũng chuyển đi bằng vô-tuyến-điện.

(*Còn nữa*) Chi nam-Châm

LỜI ĐÀN BÀ

Rau nào sâu ấy

Tục-ngữ có câu nói rằng : « Rau nào sâu ấy », có người giải nghĩa là cha mẹ làm sao sinh con làm vậy, nhưng thiết tưởng rau với sâu là hai giống khác nhau, không có thể vì chung một loại được. nếu vì cha con in tính khí nhau, thời có câu : « Khuôn mô rập nấy », còn không in tính khí nhau thời đã có câu : « Cây trồng bóng vậy », cây ngọt sanh trái trắng, chẳng là các mà có ý thú hơn; không biết câu vì trên kia là vì tới truyện tụng sai, hay là người giải nghĩa sai, cái đó xin chất chính cho quân-tử, còn như bằng ư lời thẳng giữa đường người ta hay nói đó, rau nào sâu ấy, ý tôi thiết nghĩ câu nói vì những các cái hành-động trong xã-hội, nhưng ngày đã có người tri-thức nghĩ trong khỏi ra công việc gì có lợi cho đời, thời thôi. có kẻ đứng theo việc lợi mà làm hại, mà nói rộng ra nữa toàn cả lý thế cũng vậy.

Vì dụ như trong đám lúa, lại có sinh thêm cây cỏ miếu, cây cỏ miếu tuy tốt mấy mươi, mà vẫn không có hại, nó xen vào đám lúa để đánh bắt khí đất tốt cho cây lúa đi đó thôi.

Như con tằm là có ích cho người về sự nuôi ra tơ, lại có sinh ra một loài lằng cắn theo con tằm mà bám, thường ngày không xét ra được, đến khi tằm đã chín, gần lên bần, loài con lằng từ trong ruột đục ra làm cho con tằm phải hại mất hết tơ kén; cây gỗ cũng thế, mỗi thứ cây là có một thứ sâu khác nhau, như cây trồng để đúng ăn quả, thời thường bị các giống sâu ăn mòn giữa ruột cây mà cây phải khô héo; gỗ để làm nhà cửa lại gỗ mối mọt, nó ăn xuyên vào trong lòng làm cho kèo cột hư nát hết thảy; ấy là loài vật, còn như loài người, loài người thời biết bao nhiêu là thứ vì-trùng quấy nhiễu, hoặc trong thân thể, hoặc ngoài bì phu, bọn bề kẻ không xiết lên; nhưng đại khái thứ sâu ưa hút máu mủ, rác rầy xương thịt, thứ sâu ưa ăn nẻn bẹc, — như mỗi khi người ta có xướng lập hội hè gì, hay nhà thương-mại gì, nhà công nghệ gì, nghe có lợi lợi, thời đã có một hạng người chăng trong đám đó, mà cực-kỳ điêu toa qui quyệt, giả đò tổng đóng phụ họa theo, để mà nhân công đình tư, thừng trung mà thủ lợi riêng lấy một mình, ai chết mặc ai, hà chẳng phải là loài sâu người đó chứ gì, rau nào sâu nấy là thế.

Trong đời lại có một thứ sâu nữa, là những người ăn đang ngồi nề không chịu làm công việc, nên thiên hạ đã mạng danh cho là sâu gạo, không cần phải nói.

Bảo-Phương, nữ sĩ Hải.

VĂN UYÊN

Tự thuật

Ai hỏi thăm ta đến tận nhà,
Ta còn quanh quất xóm làng ta.
Hai đồng bạc thuế đàn thành-phố,
Nửa mẫu vườn hoang lấp Thái bà.
Sinh kế vừa ăn vừa giải nợ
Văn-đàn nửa chữ nửa nôm na.
Ao nghiêm rượng sách nay đâu cả?
Chỉ thấy ô đen với cỏ là.

Kế-Bính sao lục.

Nhớ bạn

Bấy lâu luống những ước cùng ao!
Vương vít tơ lòng biết nói sao!
Sương bạc lá vàng tin bặt lặng,
Buồng không đèn lạnh khách ra vào.
Cảm cười tiếng nói càng ai nhỉ?
Bóng lẻ người xa tưởng độ nào!
Muốn học Trường-phòng tài rất đắt,
Chín e duyên, bỉ giấc chiêm bao.

B. T.

Hỏi Sâu-nhân

Bẻ sâu bao thước mà sâu?
Non sâu mấy trượng? khôi sâu mấy
To sâu ai vẫn mà vương? [om?
Lòng sâu ai biết? ai hơn ai sâu?
Mạch sâu lai láng bao lâu nhỉ?
Thành sâu ai đắp? gành sâu ai mòng?
Chứ sâu ai vẽ đứa đồng?
Bể sâu nuốt phải vẫn vương trong lòng?
Mối sâu gỡ được hay không?
Sâu-nhân đáp lại cho thông mối tài.

Lạc-giả, Đinh-lễ-Bình.

Đáp lại

(*Bài bớp lại học nguyên vận bài trên*).

Bể sâu muốn thước sâu sâu,
Non sâu muốn trượng, khôi sâu muộn om.
Tơ sâu chẳng vấn mà vương,
Lòng sâu ai biết? ai hơn ai sâu?
Mạch sâu lai láng bao lâu nhỉ?
Thành sâu ai đắp? gành sâu ai mòng?
Chứ sâu muốn đặt đứa đồng trắng,
Xin người cực ngọn chớ mang vào lòng.
Giải sâu nguyện chén mạn nồng,
Sâu-nhân xin giải tấm lòng hỷ-thần.

Sâu-nhân, Xuân-khôi P. H.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ "Kho Sách Xưa Quán Ven Đường". (Từ microFilms của Đại học Cornell)

Dư luận Nam-kỳ

Dân tộc ta chẳng nên vong bổn

Cây có cội, nước có nguồn, người phải có ba giường năm đằng ba giường năm nẻo gìn giữ lấy cội của nước nhà ta, dẫu có tài tình cơ xảo bao nhiêu mà không có lòng thường thì có khác nào rừng rú. Nếu không cang thường luân-lý thì ai gọi cho là trượng-phu, nếu không đạo đức lễ nghi thì ai cho là quân-tử ? Mà đời loạn hương thì đạo cũng loạn hương, đời ở tiệm thì đạo cũng là ở tiệm, xưa nay hằng có, quả-vậy chẳng sai ! Hỡi nhà đạo đức, hỡi đứng thượng-lưu, hỡi bực hiền nhơn, hỡi trang học thức ! Các ngài sanh ngay đời này là lúc bất tiện bất hậu, thì các điều trách nhiệm chính ở tại các ngài ; hỡi vậy cho nên bấy lâu nay các ngài chẳng nài công khó nhọc, không quản tiếng chê khen, gỗ mỏ xóm cho bạn hỡi têm, rung chuông khuya cho người tỉnh giấc. Ai mà bơ thờ không lưu ý, đặng không mừng, mất không lo, thì mặc dầu, chớ hề-nhơn bằng để bụng lòng tai, mà xem xét việc của các ngài thì thỏ vậy. Thiệt các ngài có chí lo cho nòi giống, dắt dưỡng nghề nghiệp chỉ nỡ bàn buôn, rủ ren học tập văn-minh, xói đồng đua chen lẫn bon, mà các ngài quên nhẫn nhỏ đạo đời. Các ngài coi ! thiệt đạo đời ngày nay suy kém lắm đó !

Và xứ Nam-kỳ ta nay là thuộc-địa của Đại-Pháp, nhờ Nhà nước ban ơn cho chúng ta đặng hưởng luật công bình chánh quốc vậy, thì thôi chẳng luận đạo quân thần mà làm chi, tuy vậy mà cũng nên biết nghĩa quân thần là chi trọng mới phải. Vì như niềm phụ tử, đạo vợ chồng, nghĩa anh em, tình bạn tác, là mối tợ giường cả bà chẳng giữ gìn sao ? Nếu dân tộc ta còn biết giữ gìn thì đến đỗi nào mà ngày nay ra lười-láo như thế ?

Đạo cha con thì cha không nghiêm từ, con không hiếu không để, cha để con ra rồi bỏ luôn cho con lớn cũng không lo nuôi cho lớn dạy cho khôn, lớn khôn rồi mạnh cha thì cha ỷ mạnh con thì con ỷ, con dư thì con xài, cha đói thì cha chịu, nếu đạo cha con mà ở ăn như thế thì người mà còn thua loại thú cầm : Thú như rất còn biết bắt tôm cá mà cùng tỉ tỏ tiếng, cầm thú như quạ còn biết đút mồi lại cho mẹ. Phàm có con thì phải nuôi dưỡng từ lúc bé cho đến ngày khôn lớn, sẽ giác quyền cho nó tự chủ, biệt lập tự gia, rồi giao nó cho Xã-hội cậy nhờ, mà Xã-hội cũng mở mang cho thì tức bế thơ cha dạy nói đến khôn lớn phải lo thân lĩnh mở-khan, phải giúp nước, phải cứu dân, phải có danh gì cho rỡ rảng cha mẹ, thì mới phải là đạo làm con. Ấy là nói chuyện đại khái mà nghe, nếu nói cho đủ từ ngăn thì giấy đâu mà viết cho hết !

Nghĩa anh em thì anh không thương không thưởng, em không kính không hòa, mạnh anh thì anh nói, mạnh em thì em cãi, tranh điền đoạt thổ, kiện thưa nhau nhờ cậy như thể đánh đập gia tài, đánh chém nhân dường như cừu nghịch. Ruột thịt nhau như vậy, hà chẳng đau lòng chăng ? Hà chẳng hổ thẹn chăng ? Như Không-Dung mới khi tuổi, mà còn biết đạo anh em, khi có bai trái lẻ, thì Không-Dung lấy trái nhỏ mà ăn, còn trái lớn thì nhường cho anh ruột. Có người hỏi sao mi không ăn trái lớn cho nhiều, lại ăn trái nhỏ hơn vậy ? Không-Dung nói : « Anh tôi lớn hơn tôi, nên tôi nhường trái lớn cho anh tôi », vậy có phải mới bốn tuổi mà đã biết nghĩa anh em là trọng không ? Phàm anh em tuy là riêng hai hình vóc, song trong một máu mà ra, phận làm em thì thương anh mà phải kính anh, phận làm anh thì thương em mà phải nhìn em mới đáng Anh em phải thuận thảo, có việc chi quan hệ cho mấy, cũng phải lấy lời êm mặt mà bàn tính với nhau. Lời tục có câu rằng : không cho ruột ăn, chớ cho ruột thì đau thiệt ruột thì chem chẻm mà phanh phui nhau bao nỡ !

Niềm vợ chồng là đạo người rất trọng, mà vợ chồng ngày nay xem thể trò chơi, cũng có kẻ làm chồng không biết lẽ, ra mề trăng gió, làm bề bạc bài, vợ có phân nàn thì đã lên giọng ốc. Vợ chắc-lót đặng đồng nào đánh đề, chồng lấy biết mà ăn xài, vợ nóng cần-răn, chồng hành hung đánh mắng. Vợ cũng tệ phần vợ, chồng lo tằng chạy lẫn chạy ải, lo cho phu cơm áo việc nhà, vợ ở nhà chơi xóm dạo lồng, hoặc sanh chuyện bất cung, hoặc sanh nghề bất học. Chồng có nói thì chối xui chối ngược, thét đề nuôi sanh ra, chuyện biệt ly, đạo vợ chồng mà thôi nhà để như chơi, nghĩa lạo khăn mà hiệp tan như chợ. Còn cách khác nữa là kẻ sa mê vì sắc tích, sắc phai nhợy kém thì nợ duyên như sao đã rã-bèn, (Bèn là biên) người thương yêu là vì tiền bạc phải thương yêu, tiền hết bạc không thì tình tợ ngó bời rời như keo thiếm nước. Ôi ! vợ chồng là đạo trọng, giàu ăn khó chịu cùng nhau cho đến bạc đầu. Cho nên lời tục diễn có câu rằng : lấy chồng khá-thế đi buôn, khi vui thì lấy khi buồn thì thôi. Hay là thế tình hiểu lắm câu hát lấy chăng ? Bỏ ý câu lấy là vợ chồng dầu bể nào cũng phải ở đời hoài với nhau đến già đến chết, nó khác cái thể đi buôn, không phải như đi buôn, hễ vui thì đi, hễ buồn thì nghỉ. Cho nên có một người đàn bà chồng chết mà nghèo khổ lắm, cha mẹ ép gả cho tên lái bán vàng, mà nàng lấy thề-thốt : « Cái quan bất tác hoành tài phụ, nhiệp nhân đồ hoàn tùng chiết quế lang » Nghĩa là : Xuống mồ quyết với chồng hay chết, đến thác không ưng tài bán vàng. Phàm vợ chồng là cang thường quí trọng, có vợ chồng mới có cha con đạo vợ chồng là việc lớn trăm năm, hễ bứt một lời ư thì đã vàng chẳng chạy. Vợ chồng chẳng những ăn tình mà thôi, ăn tình là lẽ thường đạo lý là sự trọng, hà dám lơi lỏa dễ-dui sao.

Thuở tác xưa cho nhau vàng, lập nhau nên vì nhau thác, giàu nghèo sang hiện cũng một thề, chẳng chịu khuất nhau, một lời giao đến chết cũng không thay đổi. Bạn tác đời nay nói theo bỗi rượu thịt, ở theo lúc bạc tiền, vương lúc có quyền gần bỗi có thế. Vân tuồng rồi ai ra đang nấy, nghèo hèn thì tránh, thấy hoạn nạn bỏ đi xa, còn kiếm lời gạt gẫm hại nhau, không thấy chỗ nào kèn hằng chỉ tin. Ôi ! đời suy đạo biến, lộn mỗi sai giường, may mà nhờ trang quân tử bực thượng lưu, lấy cái danh giáo của các ngài mà bỏ hòa cho đồng bào, ngỏ đặng duy trì thế đạo. Phàm làm người biết sửa mình mới biết trị nhà, nhà yên mới ra trị nước. Cho nên đạo làm người, cha con có thảo, vua tôi có nghĩa, anh em có thứ, vợ chồng có ân, bạn tác có tín, thì đạo đời mới có lớp lang thứ tự. Mà có lớp lang thứ tự mới có biết thương giống yêu nòi, có biết thương giống yêu nòi thì mới liên đoàn kết thể đặng.

(C. L. B.) Quốc-Trân.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 8 Novembre này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f. 85.

Ngày hội Đình chiến. — Quan Toàn-quyền vừa trích ở ngân-sách Đông-pháp lấy 3000 đồng cho ngân sách Bắc kỳ để dự một phần vào các khoản chi phí trong ngày hội kỷ-niệm Đình chiến 11 Novembre.

Phủ Toàn-quyền bán đất làm nhà. — *Đông-pháp quan-báo* ngày thứ tư 8 Novembre sẽ đăng cả điều-lệ bán 22 lô đất ở khu đất gần Thành. Đến ngày thứ năm 30 Novembre hồi 9 giờ sáng thì bán tại tòa Đốc lý Hanoi.

Nhà-nước sở dĩ bán như vậy là để bớt cái tệ hiếm nhà cửa là cái tệ do sự chiến tranh mà ra mà các thành phố như là Hanoi đã phải chịu từ ba năm nay.

Khu đất lấy sẽ bán đấu giá mà tiền cho trả làm 5 năm, mà trong 5 năm nữa mỗi phải trả kỳ thứ nhất. Cách mua được để đất như vậy, nhưng hạn trong 18 tháng lại phải làm nhà ngay, kiểu mẫu theo lối Tây và đúng như lệ Nhà-nước đã định. Ai không theo lệ thì sẽ phải phạt. Bắt cứ người Pháp hay người Á-đông, ai có tiền là mua cũng được.

Tăng tiền cước xe-lửa. — Trong kỳ Hội-đồng chính-phủ thường trực ngày 27 Octobre trước, quan Toàn-quyền đã ký nghị-định tăng cả tiền cước xe-lửa ở khắp cả Bắc và Trung-kỳ Trung-trung kể từ ngày 15 Novembre trở đi.

Đối với giá cả thì cái giá mới này cao hơn trước nhiều.

Đọc nghị-định ấy đủ lắm, nay xin trích lược mấy đoạn cốt yếu như sau này :

1· Về lấy trái tiền ngay ở các ga và bỏ có giấy của nhà-nước cấp cho

Mỗi người và mỗi kilomètre là

Hạng nhất		0 p.06
nhì		0 04
— ba	(trong 50 km.	0 p.025
	(từ 51 đến 200 km.	0 022
	(quá 200 km.	0 018
— tư	(trong 50 km.	0 012
	(từ 51 đến 200 km.	0 010
	(quá 200 km.	0 008

Hành khách hạng tư được đàng ghế dài để nằm nhưng phải trả gấp bốn chỗ ngồi.

2· Về lấy trên xe ở những chỗ có đỗ xe

Về lấy trên xe, ở chỗ có đỗ xe mà không có nhà phát vé thì tính cũng như là lấy ở tại một nhà ga-ga.

Trẻ con

Ba hạng trên. — Từ 3 tuổi trở xuống nếu ngồi trên đùi người lớn thì không phải trả tiền.

Từ 3 đến 7 tuổi thì trẻ con trả nửa tiền. Trên 7 tuổi thì trả cả tiền.

Từ 3 đến 7 tuổi nếu lấy vé trên xe mà ở những chỗ đỗ xe không phải là ga có phát vé thì mới được trả nửa tiền.

Hạng tư. — Dưới ba tuổi không phải trả ; trên ba tuổi trả cả tiền.

(Còn nữa)

Các phi-trường Xiêm-la. — Đến chiều mai thì các phi-trường Xiêm-la sẽ tới trường mây bay Bạch-mai. Bà đốc trường Nê học Tây sẽ đưa học-trò xuống xem lúc tàu đến và sẽ có một cuộc diễn-thuyết cho học-trò về máy bay.

Nhà hát lây. Phường hát Dupuis đến ngày 2 Décembre thì sẽ bắt đầu khai-diễn tại Hanoi.

Lính khố đỏ về dự cuộc điểm-binh. — Hồi 10 giờ sáng hôm qua một cơ lính khố đỏ Sơn-tây, có bốn quan võ đi lối Hanoi để dự cuộc điểm binh ngày 11 Novembre này. Đi đầu hàng quân có phường nhạc binh thổi rất hăng-đăng. Cơ binh ấy đã vào trú ngụ ở trại binh trong thành

Đem tù đi Côn lôn. — Chuyến tàu *Songhoi* ở Haiphong chạy Saigon ngày mai sẽ có một đội tù nhân 35 người giải đi đày tại Côn-lôn.

Vì ở tàu không có buồng riêng chắc chắn cho họ ngồi thì các tội nhân sẽ phải xích sắt ở chân và lính canh sẽ phải coi riết cả đêm ngày.

Cuộc chạy thi 5 ki lô-mét. — Ở các nước văn-minh, vẫn-đề thể-dục rất thịnh-hành, thường mở ra các cuộc thi thể-thao để khuyến-khích quốc dân, nhất là hạng thiếu-niên. Ai đi xem *cinéma* thì đã từng thấy chiếu hoặc các học-sinh các trường Trung-học, Đại-học ở nước Pháp, nước Anh, nước Hoa kỳ... thi chạy thi đánh quần, thi đá bóng, hoặc những người nhớn tuổi thì thể-thao đánh vỗ đá bóng, thi bơi, v.v. Thường năm, cứ đến mùa xuân, hay mùa đông thì các báo-quán, các trường Thể-dục các hội Thể-dục tổ-chức những cuộc thi kể có 5, 10 vạn người đến xem. Bởi những lẽ ấy vẫn-đề thể-dục ở các nước được thịnh-đạt, người các nước ấy khỏe mạnh, hăng đứng, can-đảm, mà học lại để thông-minh. Biết dùng hòa thể-dục với trí dục, đức-dục thì sự ích lợi nói không xiết được.

Theo mục-đích của trường thể-dục, nên tòa kiểm-trị trường định tổ-chức một cuộc chạy thi 5 ki lô-mét, chung quanh bờ hồ Hoàn kiếm. Ngày thi là 24 tháng chạp tây. Cuộc thi này, trường nhờ Hội Khai-trí tiến-đức bảo trợ.

Trường định treo 10 giải thưởng, hoặc bằng đồ nữ-trang, hoặc bằng tiền ; những người nào không được trong giải, mà chạy được đủ 5 ki-lô-mét thì cũng được thưởng một cái bằng để kỷ-niệm cuộc chạy thi.

Hiện bây giờ ở trường đã có hơn 20 người hoặc là các ông làm các sở, hoặc học-sinh tỉnh nguyên thi. Còn các ông thích thể-thao chúng các học sinh các trường công, tư, 16 tuổi trở lên, ai muốn dự cuộc chạy thi ấy thì xin cho biết trước ngày 15 tháng một tây này, để đã có thì giờ luyện tập. Việc luyện tập chạy cho hợp cách thể-thao phải tập ở Stade Monguillot ở trường Thể-dục thì do ông Paternotte, adjudant coi việc dạy thể-thao ở trường trông nom.

Đến ngày mai tức năm, tức 3 giờ rưỡi cho đến tối, ai muốn hỏi gì về cuộc chạy thi này thì xin quá bộ xuống trường Thể-dục ở phố Charles Wiélé, đốc hàng Gà, tôi sẵn lòng hoan tiếp.

Kiểm-đốc trường Thể-dục thông báo

Nhà Tấm-tầm Hanoi

Đến chủ-nhật, 12 Novembre 1922, tại nhà Tấm-tầm, phố hàng Trống, Hanoi, sẽ bán đấu giá một bọn đồ trân-châu thực đẹp. Ngọc kim cương, ngọc trai, ngọc thạch theo kiểu cầu nhà Bluze là một nhà trữ-danh ở hoàn-cầu về nghề bán trân-châu, mà chế ra, như là : nhẫn, hoa-tai, ghim cài cà-vạt, vòng đeo tay, con bướm đeo ngực, các thứ này đều nạm vàng thực tốt có dấu Nhà-nước nhận đúng tuổi và bằng bạc, có lần platine.

Bán tiền ngay, và mỗi đồng bạc phải trả thêm 1 hào tiền phí tổn.

Bình-gia viên,
FLEURY.

Những đồ bán trên này, ai muốn xem thì cứ ngày thứ sáu và thứ bảy 10 và 11 Novembre 1922 đến mà xem. 3347

Tòa án đại-hình. — Tòa án đại-hình vụ thứ tư năm nay đến ngày thứ hai 18 Décembre 1922 sẽ mở tại Tòa án Hanoi, có quan cố-vấn Présan chủ tọa và hai quan cố-vấn Guiselin và Abor phụ thẩm.

Cuộc lạc quyên Ấu-trí-viên *Làng Thanh liêt* (**Bà-đông**) :

Madame Hoàng-trọng-Phu, Tổng-đốc Hà đông 100 quan ăn trà con ; Madame Bui-trần-Diễn, 300 p. ; MM Lê-văn-Phúc, Đông-kinh ấn quán 100 p. ; Chu-văn-Ninh xã Thanh-liệt 30 p. ; Bùi-xuân-Thành, 200 p ; Phạm-đình-Luyện và vợ Đặng-thị-Thảo, 50 p. ; Đặng-đình-Quang, xã Thanh-liệt 50 p : Mme Ng-thị-Năm, phố hàng Lược 20 p ; MM. Vũ-v-Đức, xã Thanh-liệt 15 p. ; Bùi-xuân-Nhân, xã Thanh-liệt 15 p ; Vũ-Tuất, (thú y) xã Thanh-liệt 15 p. ; Giáo sư và sinh viên trường Thanh-liệt 10 p. ; Đặng-đình-Cửu, xã Thanh liệt 10 p ; Ng-Trác xã Thanh-liệt 6 p ; Vũ-Tiếp, xã Thanh liệt 6 p. Đặng-đình-Ngạn, xã Thanh-liệt 5 p. ; Bùi-xuân-Đài, xã Thanh-liệt 6 p. ; Ng-v-Cả, xã Thanh-liệt 5 p. ; Đặng-đình-Cư xã Thanh-liệt 5 p. ; Đặng-đình-Giang, xã Thanh-liệt 5 p. ; Đặng-đình-Du, xã Thanh-liệt 5 p. ; Mme Ng-thị-Mỹ và con dâu Bạch-thị Tỉnh 10 p. ; Nam-xương hiệu và vợ Vũ-thị-Thông, phố cửa Nam 10 p ; Xã Thanh-liệt : Madame Bùi-xuân-Giương 5 p. ; MM Đặng đình Thanh, 5 p. ; Ng-ninh-Gục, 5 p. ; Đặng-đình-Tiến, 3 p. ; Vũ-Sự, 3 p. ; Ng-v-Cầm 3 p. ; Vũ-Kỷ, 3 p. ; Ng-minh Quỳnh, 3 p. ; Đặng đình-Tạo 3 p. ; Ng-đình Tạo, 3 p. ; Chu-v-Chi, 3 p. ; Ng-v-Đại 3 p. ; Ng-tiến-Năm, 3 p. ; Bùi tiến-Thức, 3 p. ; Vũ-Tông, 3 p. ; Vũ-Chi, 3 p. ; Ng trọng-Trấn, 3 p. ; Ng đình-Nhân, 3 p. ; Ng-v-Đức, 3 p. ; Đặng-đình-Thụ 3 p. ; Ng v.-Ức, 3 p. ; Vũ-Tâm, 2 p. ; Vũ-Thông, 2 p. ; Vũ-Ngọ, 2 p. ; Ng-Duẩn, 2 p. ; Bùi - tiến - Khánh, 2 p. ; Ng-trọng-Đích, 2 p. ; Ng trọng-Sọng, 2 p. ; Lê-hà Thinh, 2 p. ; Ng-minh-Trước, 2 p. ; Ng-huy-Chuẩn, 2 p. ; Ng đình-Bảng, 2 p. ; Ng-trọng-Bính, 2 p. ; Ng-công-Sửu, 2 p. ; Bạch-đăng-Giá, 2 p. ; Ng-công-Phán, 1 p. ; Ng-hữu-Hiếu, 1 p. ; Ng minh-Chế, 1 p. ; Lê-hà-Mão, 1 p. ; Vũ-Cán, 1 p. ; Ng-đình Đức, 1 p. ; Ng-v-Liên, 1 p. ; Ng-trọng-Năm, 1 p. xã Linh-đàm ; MM. Tạ v-Giác, 6 p. ; Ng-v-Cóc, 2 p. ; Ng-sĩ-Chí, 2 p. ; Mme Ng-thị-Tích, 2 p. ; Mme Vũ-Chí, 1 p ; Vũ-Tuất, 1 p. ; Ng-v-Khôi, 1 p ; Ng-v-Hiếu, 1 p. ; Ng-Hòa, 1 p. ; Lê-v-Cống, Hà-đông 1 p ; Vũ quang Tuất, tăng Bồ-khám 5 p ; Ng v-Đoàn, xã Yên-mỹ 1 p. ; Đặng-đình-Phú, Hanoi 1 p. ; Ng-v-Hỷ 1 p. ; Vũ-v-Thu, 1 p : Vũ-Khinh 1 p, Cộng 1025 p. 00

Ngạch tòa Sứ. — M. Hoàng-ngọc-Chí, thư ký trong ngạch ở tòa Sứ Ninh bình nay đổi ra ngoại ngạch để sang chức lục sự tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh lỵ thay M. Võ-kiều Công.

M. Phạm-huy-Quỳnh, thư ký hạng năm ngoại giả hạn không lương nay lại về chức cũ và bổ đi Quảng-yên thay M. Ng.-văn-Đàn tạ thế.

M. Lê-văn-Bình thư ký thượng hạng hạng tư ở Sơn-la nay đã ra ngoại ngạch đi sung chức lục sự tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh lỵ.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Lê-quang-Vinh thư ký bội hạng bạng ba được nghỉ 3 tháng dưỡng bệnh tại Hanoi

Nghỉ giả hạn — M. Hoàng-Nam Khán bổ hạng tư tại Vĩnh-yên được nghỉ giả hạn một năm không lương.

Mông bổ. — Melle Nguyễn-thị-Yến có bằng Sơ-học Pháp-Việt được bổ dạy lớp phụ trường Nữ-học phủ Lạng-thương trong khi Mme Đỗ-thị-Đạm nghỉ.

Mông bổ. — Mme Nguyễn-Liêm, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, mông bổ trợ giáo tập sự trường Ngọc-nhi, huyện Bắc-hạt thay M. Ng-huy-Tích.

M Hoàng-văn-Hiền, có bằng Tiểu-học, mông bổ giáo học tập sự.

Được phép nghỉ. — M. Bùi-huy-Liễn, giáo học bạng năm, được phép nghỉ 3 tháng, tháng đầu cả lương, hai tháng sau nửa lương.

Mme Đỗ-thị-Đạm trợ giáo tập sự ở phủ Lạng-thương, được phép nghỉ 4 tháng không lương.

(Xem trong thứ ba, cột thứ hai)

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được hay : Bổn báo lệ cứ 3 tháng phải trả 1 lần, nay đã qua kỳ hạn rồi, vậy các ngài nào thì phải trả ngay cho kịp kẻo lỡ. Vậy các ngài gửi bạc cho bổn báo thì xin gửi cho trọn mỗi tháng hãy gửi đi cho gọn. Mua báo thì tính từng tháng không nên mỗi tháng tây gửi đi cho gọn.

N· 99

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

truyện

(**Ba-la-ga-luân Tử-tước**)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Sau khi Ghê-nô đến thăm rồi thì Giáo-chủ bèn gọi Côn-bê đến, cho ngồi mà bảo rằng :

— Côn-bê ông ơi ! Ta nói với nhau năm ba câu chuyện, mà những chuyện thiết thân lẫy vì tôi đang ẩn đây, mà có lẽ tôi đến lúc chết rồi đấy !

Côn-bê đáp :

— Người ta ai mà chẳng chết.

— Tôi thường nhớ đến sự đó luôn luôn ; bởi chưng có biết trước như thế, nên tôi mới làm việc thế . . . . . Ông cũng biết rằng tôi đã gôn nhặt được một ít tiền tài . . .

— Sao ngu-hộ lại chẳng biết, bẩm Đức-ông.

— Ông nói xem cái của ấy phỏng chừng độ bao nhiêu, bề ông ?

Côn-bê trả lời rằng :

— Bốn mươi triệu, năm mươi sáu vạn, không nghìn hai trăm lạng, chín xu với tám văn.

Giáo-chủ thở dài đánh xượt một cái, rồi nhìn Côn-bê một cách nghiêm, song lại cố mỉm cười lấy được.

Côn-bê trả lời cái mỉm cười lấy rằng :

— Tiền thì đấy.

Giáo-chủ nói ngợi lên ở trong giường rồi nói :

— Ông nói thế là nghĩa làm sao ?

— Nghĩa là : trừ 40 triệu, 56 vạn không nghìn, hai trăm lạng chín xu và tám văn chi ngoại, lại còn 13 triệu nữa, không ai biết.

Mê-gi-linh thở dài :

— Ủa ! Người đâu !

Đang lúc lẫy, có cái đầu của Bạc-nu-ân ló ra ở chỗ khuôn cửa.

Mê-gi linh hỏi :

— Có cái chi vậy ? Làm sao lại quấy rối tao thế ?

— Bẩm có thầy-cả, quản-sự của Đức-ông, Đức-ông đã cho đòi tới hôm nay đến. Nếu không thì lại đến ngày kia, thầy-cả mới lại đến hầu Đức-ông được.

Mê-gi-linh nhìn Côn bé, Côn-bê cầm ngay lấy nữ mà nói :

— Bẩm Đức-ông, rồi ngu-hộ sẽ xin trở lại.

Mê gi linh ngẫn ngại, rồi nói :

— Không, không. Tôi cần đến ông lẫy thế nào, thì cũng cần đến ông thế. Vả lại, ông lại là một thầy giải tội thế khác của tôi, ông . . . Cái điều tôi với người nây, người kia nghe cũng được. Ông cứ ở đấy ! Ông Côn-bê ơ.

— Nhưng, bẩm Đức-ông, Thầy-cả có ưng thế chăng ?

— Ông đừng ngại điều đó. Ông hãy vào bên giường kia, đứng khuất đi thế thì hơn, mà nghe một người lương thiện xưng tội.

Côn bê nghiêng mình, đi vào phía bên giường.

Mê-gi-linh vừa kéo bỏ vừa đóng cửa rồi nói :

— Đức nào đấy bay ! Đưa Thầy-cả vào đây.

Sự xưng tội của con người lương thiện

Bấy giờ bệnh tình giáo-chủ đang nguy kịch, trong nhà kẻ chạy đi người chạy lại, rộn rịp ồn ào, vậy mà Thầy-cả vẫn cứ nghiêm nhiên đi vào, không lấy chi làm ngạc nhiên cho lắm.

Mê-gi tình dương mắt nhìn về phía khe giường một lần cuối cùng rồi nói :

— Xin phép lẫy cha, xin cha vào đây mà yên tỉ cho con cùng.

Thầy cả đáp :

— Đó là bổn phận của thầy.

— Xin cha hãy ngồi cho tử tế đã, vì con, muốn xưng tội cả một lượt, để rồi cha sẽ làm phép rửa tội cho con thì con nghĩ mình sẽ được thêm yên ổn.

Thầy-cả nói :

— Đức-ông có yếu đau chi cho lắm mà đã với xưng cả các tội một thể . . Vậy thì mỗi-một quá Phải đi mình đấy !

— Xin phép thưa cha, thề cha cho rằng xưng tội vậy thì dài giòng lắm hay sao ?

— Người nào đã hưởng thọ một cách trọn vẹn như Đức-ông đây, thì thề nào đến khi xưng tội lại chẳng như thế chứ ?

— Ấ ! Thực vậy . . Vâng, kể cũng có lẽ dài.

Thầy-cả nói giọng mũi :

— Chúa vẫn rộng dong cho mọi kẻ có tội.

Mê gia-linh nói ;

— Tôi chỉ sợ biết bao nhiêu là việc đáng sa địa-ngục mà bỏ qua đi mất thì khốn.

Thầy-cả thánh cái bộ một mặt tinh vật và nhọn hoắt như cái mõm chuột-chù ra xa đèn, rồi nói một cách ngo-ngẩn rằng :

— Thế a ? Nhưng kể có tội thường hay thế đấy. Lúc trước thì hay quên, sau mà lương-tâm bỗi rối thì đã trễ mất rồi.

Kia như ông thánh Phê-rô kia, cũng là một người thuyền chài, vậy mà ngài còn hiền thánh, thì ông làm giáo-chủ, cũng được chứ sao. Thôi, xưng sang tội khác.

— Lại còn một tội nặng nữa, bổ một ông mọc sư ở Avignon lên là Bô-nê vào ngục Ba-xi-đích. vì bấy giờ ý định xuất bản quyển Gia-phả nhà Ca-gia Mê-gi-la ti nó hay quá thể..

Thầy-cả hỏi :

— Tại quyển sách hệt như thực phải không ?

— Ồ ! Thưa cha. Khi ấy mà tôi làm ra như vậy, là bởi cái nết xấu hay kiêu ngạo . . . Cũng là một tội.

— Đó là nóng tính đấy thôi. Trong những việc thật thỏ như vậy, có khi nào lại bắt lỗi ai được. Thôi, giải thoát ! Giải thoát !

— Bấy giờ đang vào lúc có những tội kiên-ngạo. Thưa cha. Đề tôi xin cố sức chia những tội lẫy ra làm mấy tội chính đã.

— Chia ra cho rõ ràng thì thầy bằng lòng.

— Tôi cũng lẫy làm hổ giạ. Nhưng hãy xin cha biết cho rằng đó là vào hồi năm 1630. Thưa ôi ! Đã ba mươi một năm trời rồi.

— Đức-ông khi đó ngài mới hai mươi chín tuổi.

(Còn nữa).

1. Hai tiếng này Âu Pháp đọc cũng một âm : pêcheur kể cả tội, pêcheur chuyên chài.

ĐỒNG HỒ
MẠ VÀNG
Máy ký-mã,
15 chân kính
Mặt sứ kim
có chất dạ quang
BẢO HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
Bán ở hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

Hỏi kẻ phải đau

Hãy hỏi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quần mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã khăng chữa chết nào cả, nay hỏi những người phải đau khi quần đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; nay hỏi các người phát chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tôi đã bảo là một bệnh phế gốm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhuyễn tồn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nên có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy các viết thư cho hiệu Rho-ché MONTÈS số 84 Paul-Bert Hanoi mà bài mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sang và chiều nước khi ăn cơm, thì nông một thìa xúp, uống một lọ, thì t. ấy khác mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ. . . . 0 $ 90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho đàn bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ màu nâu (*brune*).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu
(SIROP N)
Một chai . . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ. . . . . 4 f. 45
Bỏ 6 $ 65 Sa 9 $ 70
Sáu lọ. . . . . 24 f. 50
Bỏ 3 $ 80 đến 3 $ 7.

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc thứ ba bổ bổ huyết
Mỗi chai giá tiền 1 $ 00
Mỗi tá . . . . 9 $ 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT
Simple et crésolé . . . Dầu cá viên hạng bổ lý và hạng chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe, bệnh cúm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến hiệu bán-thiện mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và để người cho nóng đưa thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84 phố Paul-Bert. Hanoi

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin nhắc ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cái giấy quấn báo, chữa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem cũng được) để chi tiêu giấy quấn khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ để người phát sẽ hoặc phải trả ngày hơn.

Cấp học bổng. — Các học-sinh tại trường Trung-học bản-xứ có tên sau này đều được cấp lương cho ăn ở tại trường mà theo học kể từ ngày 1er Novembre 1922 trở đi.

MM. Nguyễn-ước-Lễ. Đỗ-trí Lễ, thay cho MM. Hoàng-hữu-Huy, Ngô-văn-Thuật thôi học.

Dịch trâu bò. — Làng Phượng-giao, huyện Thanh-thủy, Phú-thọ có dịch trâu bò.

CÁC TIỂU-THUYẾT CỦA BÁN-QUÁN

BA NGƯỜI NGU-LÂM PHÁO-THỦ
của Ng.-văn-Vinh dịch, giá. 3 $ 00

ÁY AI HẸN NGỌC THỀ VÀNG
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0,40

THUYỀN TÌNH BỂ ÁI
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0,60

Ngài nào muốn mua, xin viết thư cho ông Bát-xuân-Thanh là quản-lý nhà in Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Tiền cước gởi ngoài

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI-PHÒNG

Thưởng vì quốc-trái. — Sáng hôm qua hồi 8 giờ 30 quan Đốc lý đã giao cho Mme Đỗ-thị Cả ở đường Lạch-tray một đạo lục chỉ và một cái biển có bốn chữ « Hiếu nghĩa khả gia » của Triều-đình ban cho, vì Mme Cả đã có công với việc quốc-trái lắm. Mme Cả có nước biển ấy về nhà rồi làm đình. Buổi chiều mời các quan Tây đến xơi rượu sâm banh và xơi bánh. Hôm sau thì đến lượt người đồng-bang.

Tiệc mừng các chiến-sĩ An-nam. — Mấy ông nghị-viên tư-vấn và hội viên thành-phố có định đến trưa 11 Novembre này sửa một bữa tiệc đãi năm người chiến binh An-nam ở Hải-phòng trước có dự cuộc chiến-tranh và đã được thưởng Chiến-tinh bội-tinh.

HÀ-ĐÔNG

Bán đất đấu giá. — Ngày chủ nhật vừa rồi, tại Hà-đông đã bán đấu giá 27 lô đất, nhưng mới bán được có 15 lô. Vậy đến ngày chủ nhật 26 Novembre hồi 8 giờ sáng lại bán nốt tại tòa Công-sứ Hà-đông. Ba đồ và điều-lệ vẫn kỳ tại phố Thống-sứ Hà-nội (bờ phải) và tại tòa Công-sứ Hà-đông. Trừ ngày chủ-nhật và ngày lễ, cứ từ 8 đến 11 giờ và từ 14 đến 17 giờ, ai đến xem cũng được.

Cứ xem giá tiền những lô đã bán đáng sau này thì đủ rõ là đông người đến mua lắm.

Số lô	Diện tích	Giá đặt cơ	Giá bán được
56	30 m²	36 p.	766 p.
57	300	36	825
58	470	47	700
59	500	50	512
60	1920	192	1055
62	1440	144	958
63	300	36	785
64	300	36	700
65	300	36	787
66	300	36	750
67	300	36	736
68	300	36	715
69	300	36	632
70	300	36	575
71	222	26	486

PHÚ-LÝ

Thuyền chuyển. — M Nguyễn-bửu-Hiệu, tri-huyện Duy-tiên đổi đi Quỳnh-côi, đã lên xe-lửa chuyến 2 giờ hôm 6 Novembre. Các bà con quen thuộc và các quan đi tiễn đông lắm.

VIỆC KINH-ĐÔ

Chưa phải là thế mạng ! — Năm nào có lụt to thời ở nơi Đập-đá thường có người chết đuối, hoặc khi một người, hoặc khi cả chiếc thuyền chở 9, 10 người cũng chìm mà chết hết. Lễ chết ấy là vì vỡ ý hay vì dại không biết phòng đề, cũng mong thôi phải chết.

Chiều ngày 1er Novembre, một đứa bé con chừng 15 tuổi thấy có làm chi trôi ở Đập, mới lội ra vớt, không may bị nước cháy mạnh tông con bé ấy xuống sông ! Bị sóng gió và luồng nước xoáy làm cho nó đã nhào lộn mấy bận vừa có người vớt chỉ lấy quèo nèo kéo nó lên được khỏi chết, ấy là vì nó vớ ý. Lại một hôm khác một chiếc đò chèo ngang lên trên xa cách Đập ấy chừng ba bốn mươi thước cũng bị nước chảy mạnh quá kéo lướt theo dòng nước đem chiếc đò đến nơi Đập-đá mà ập sấp lại nhưng may có đoàn thuyền đi qua kịp thời không can gì đến người. Ấy lại cũng vì vô ý nữa. Hai cái vô ý đi hiển nhiên như thế, mà người ta còn khờ dại bảo rằng đó là theo lệ thường mỗi năm tại Đập ấy phải có người nạp mạng, nhưng năm nay chưa đến kỳ đó thôi, trước sau cũng có mới yên. Lời huyễn-hoặc như thế thật là vô lý làm cho người ta cứ thiếp vào lòng in vào trí một điều vô nghĩa như thế có khi những người có việc gì bất bình cũng nhân dịp ấy mà đi thế mạng chăng ?

Dân sự dại dột quá, không biết tự đề phòng lấy tánh mạng, thật khổ ải thay. Được gì quan trên thấu đến nỗi lấy mà đặt lính cảnh-sát đề phòng việc ấy trong khi có xảy ra những lúc lụt lội thời cũng ngăn đã được lắm điều khỏi hại thật là hạnh phúc cho dân biết bao !

Coi cái chết như không. — Chiều hôm 2 Novembre đương khi nước lụt tràn qua đập đá lại lắng. Lúc bấy giờ trời đã tạnh, nên nước tuy ngập mà cạn, người qua lại cũng đã có kẻ mạo hiểm mà lội ngang qua được. Cách liền lính lấy đã lắm người bị vong mạng, nhưng họ cố chứa đâu. mà cũng vì có người thế mà coi cái chết như không, nên mới có xảy ra chuyện sau nầy :

Số là một người lính Tây đi cái xe đạp đến đó, thấy có người lội qua nên cũng đạp xe mà chạy qua đập ấy.

Mới đi được một khoảng chừng mươi thước thời bị nước chảy mạnh quá lôi cả xe liền người xuống sông !

Người lính bị nước trôi đến nơi sâu thời đã thất thế mà chới với loạn chim, may khi ấy có người già đưa đò ngang cũng đậu đò gần đó thấy sự nguy hiểm liền lấy cái chèo lái rõ dài trở cái đốc chèo mà giơ ra cho người lính ấy vừa kịp nắm cái đốc chèo, rồi nhờng người cầm rở chạy lại gắp sức với ông già để lôi kéo người Tây lính ấy lên bờ thời mới khỏi chết đấm. Khi đã kéo lên khỏi bờ rồi thấy người Tây lính ấy xanh tái và khiếp sợ run rẩy lắm áo quần thời ướt đầm đìa cả, còn cái xe đạp thời đã chìm xuống đáy sông. Một bài nữa có một người Tây khác cũng đi xe đạp đến đó, thấy thế thời ngừng lại, bỏi hoa một hồi thời thấy người bị trôi lúc nầy đi mượn một sợi dây kéo rở mà bảo người lính kia nước choán ngang lưng mình đề lận xuống đáy sông mà tìm cái xe ấy lên. còn mỗi dây thời bảo người kia nắm lấy đề xem trong mười phút mà không lên thời kéo, người Tây kia không chịu mà bảo rằng phải chết, vì nước chảy mạnh lắm, nhưng người kia cố khư khư muốn làm như ý mình và bảo bọn nhà quê cắt rở nắm dây mà kéo. bọn ấy cũng không chịu mà nói rằng có lắm đá và cọc nếu lận xuống bị nước đánh vào cọc và đá phải chết ngay. Một hồi lâu chẳng ai thấy ý mình, nên người lính ấy phải ra về, còn xe lại đề đến sáng mai nước thôi ngập, bọn kẻ chài mới lận xuống mà lấy lên rồi đem nộp tại sở Cẩm. Người lính Tây ấy bạo gan quá, coi cái chết như không, nếu không, ai can đảm, đến bị nguy hiểm mà thiệt mạng thật là nên quan tâm thay ! Nơi đập đá mỗi khi có lụt thời lại có xảy ra lắm cách nguy hiểm. Tưởng nên đề phòng cho lắm kẻo hại mạng người thời khó lòng lắm thay.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Lại cọp nữa. — Xâu-sim thuộc làng An-nong, huyện Phú-lộc, có hai người dân ông kia đêm nằm ngủ chung trên giường, giường ấy để chính giữa căn nhà, phía trước có cái giường, có để cái ghế lèo nhỏ, phía ngoài cửa không sập ; một người nằm trong, một người nằm ngoài, hai chân lại gác lên trên ghế lèo chung ngủ, vào độ nửa đêm, một con cọp rình đã lâu ở trước sân, biết hai người ngủ đã say liền nhảy tót vào nằm lấy bắp bề người gác chân lên cái lèo mà kéo ; người ấy tỉnh dậy biết là cọp vồ, đều mạnh bạo, nhưng đã thất thế rồi. Một chân quắp lấy cái ghế lèo, hai tay bám chặt vào giường mà kêu cứu và trì lại.

Cọp cũng ra sức cào cấu, lôi kéo đề đội làm cho vừa người vừa ghế vừa giường cả ba cái đăng co với nhau, cọp lôi ra không được.

Người nằm phía trong thiệt cũng có can đảm, ra sức cứu người kia, nhưng trong khi hốt hoảng, chỉ vớ được một cái gối gỗ, ra sức đánh vào đầu cọp vô số, cọp phải bỏ mà chạy. Nhưng chạy ra đến ngõ, lại gầm gừ rồi nhảy trở lại vào nhà nằm lấy bắp về kéo nữa.

Tội nghiệp thay ! người ấy đã phách lạc hồn x ẻo, lại bị nhiều vết thương nặng quá, không thể chạy tránh được, nằm liều ra đó, thì đành cho con ác thú kéo lôi.

Anh hùng thay ! Cảnh trạng nguy ngập đường ấy mà lòng cứu giúp của người kia vẫn kiên liệt không đổi, may đâu tìm được cái mõ xẻ (cái mõ xẻ dùng đề xẻ rơm), liền ra sức đánh đám kịch liệt đến nỗi cọp kia đau phải bỏ mà chạy đi, mà người ấy vẫn bảo toàn không thương tích gì ; duy chỉ người nọ bị thương nặng lắm, đã chở lên nhà thương.

Con cọp nầy bốn lắm, cách 5, 7 ngày đây đề đột nhập vào 2 3 nhà kia ở Trường mà bắt người ; thế mà chỉ nay lại lên Xâu sim cũng vào nhà mà bắt người nữa, thời ra con cọp nầy ăn thịt người đã quen miệng, mà cách vào nhà bắt người tự do cũng quan tinh đi rồi. vì xưa nay cọp vào nhà bắt người thiệt là không tầng có.

Cách hai hôm sau lại vào nhà kia cũng ở làng An-nông bắt một con trâu con, bắt rồi không đi đâu xa chỉ đem ra nương bước gần một bên cái động rom kia mà ăn khi có người trông thấy thời thẳng thân tha đi nơi khác.

Trách sao các làng ấy không mau mau đi bẫm quan đề cho súng về trị

Việc Nam-kỳ

CẦN-THƠ

Chàng rể chém mẹ vợ. — Đang buổi trưa ngày 20 Octobre 1922, tại rạch Tham-tương, làng Tân-an (Cầu-thơ) nơi nhà Ng-thị Lang thành-tinh nghe tiếng la làng tiếp cứu inh ỏi. Ai nấy đang đàng chạy đến thấy thị Lang bị chém nơi đầu, máu ra lai-láng, cật vấn mới hay duyên cớ như vầy : thị Lang có một người rể tên Ng-v-Tạo làm nghề thầy chùa, vốn người ở Sa-đéc đến cưới thị Kim là con gái thị Lang. cũng nhau kết cần ở được 4 tháng, Tạo tách mình ra đi bỏ vợ lại nhà ở cùng mẹ vợ. Trong 4, 5 tháng nay Tạo (ác tăng) về động tu-hành hay là ván-du xứ nào không rõ được, nay trở về nhà mẹ vợ bảo vợ phải theo cùng mình mà vui vầy cá nước. (Đi đâu ?) thị Kim (vợ Tạo) chẳng chịu đi, còn thị Lang (mẹ vợ) cũng chẳng bằng lòng, vì không biết Tạo ở động nào, nói nào xứ nào mà dám cho con theo. Tạo tức mình đánh vợ lại chuỗi luôn tới mẹ vợ sao có ý ngăn con vợ lại chẳng cho đi theo nó. Thị-Lang cũng ngỡ rể con, không lẽ nó là thầy chùa mà có lòng độc-ác, nên cả tiếng la rày nói đi nói lại (ấy là phận mẹ càng cho phải). Tạo đã chẳng giữ niềm con rể đành lòng giựt dao chém mẹ vợ 2 3 vết trên đầu, máu ra lai láng. Tạo thấy máu hoảng kinh toan đâm đầu tới mẹ. Chừng nghe thị Lang tri hô, xi nấy tụ lại mới tâm bắt được Tạo đem về, mặt mày xuội lơ xi thấy cũng không thương được ! Làng đàn nội-vụ giải vào nộp trình quan Biện-lý Cần-thơ.

May là tên Tạo này đi tu mà cần dữ vậy, nếu không vào ra cửa Phật thì còn học nào nữa ? Thế thì cái tiếng *dc-tăng* hay là *sắt-môn* mà bỉnhơn cũng biếm cho tên Tạo này tưởng chẳng phải là chẳng đáng vậy.

An-hà nhật-báo.

VĨNH-LONG

Chết chìm. — Tối nghiệp một người dân thiệt thà, tại làng Phú-quới giáp ranh làng Phú-lộc, thuộc tổng Bình phú. Vĩnh-long.

Lúc 10 giờ sớm mai ngày 20 Octobre 1922. Tên Lê văn-Phúc, vợ chồng có 2 đứa con ở giữa đồng vợ chồng đi làm ngoài ruộng, đứa con trai 4 tuổi xuống mé rạch té chết. 3 giờ chiều với đứng, vợ chồng thậm chí nghèo khổ một đồng một chữ vốn không, gạo trong nhà còn nửa cối, trong xóm, kẻ ít người nhiều cho hơn 2 đồng.

Lúc ấy mượn rượu Chánh Lục-lộ làng Phú-quới, khám tử thi đứa nhỏ không thương tích.

Chánh bộ hiến cha đứa chết là Lê-văn-Phúc, phải mướn thêm 1 tên cu-li nữa đi với y, đến quan Biện-lý, Vĩnh-long.

(Xem trang thứ tư)

Được dịp khoe tài

Bản-hiệu mới khai-trương đã được nhiều các liệt-quí chiếu-cố đến ảnh. Nay mai sẽ đến ngày hội kỷ-niệm cuộc toàn-thắng và cuộc hội-chợ, bản-hiệu lại sửa soạn thêm các đồ bài-trí rất tối-tân cho sứng đáng những ngày nhàn hạ, đề hiến các liệt-quí có lòng chiếu-cố đến ảnh tại bản-hiệu những bức ảnh rất ngoạn mục.

Bản-hiệu lại có bán các kính, giấy, cartons cùng các thứ thuốc ảnh.

NGHIÊM-XUÂN-THÚC
Photographe artistique
18, Rue des Chapeaux (phố Mã-vĩ)
2007 HANOI

BẠCH-THÁI-TONG
SỞ VẬN TẢI
80, Bd Carreau (Phố Hàng)
(ở gần La-ga Hanoi)
TELEPHONE 312
Dọn nhà — xe đi đặc — xe hàng bao ở trong thành-phố và đi về khắp cả các nơi hàng xe ngựa.
Rất nhanh và cẩn thận
GIÁ RẤT RẺ 2091

Việc Nam-kỳ

CẦN-THƠ

Chàng rể chém mẹ vợ. — Đang buổi trưa ngày 20 Octobre 1922. tại rạch Tham-tương, làng Tân-an (Cầu-thơ) nơi nhà Ng-thị Lang thành-tinh nghe tiếng la làng tiếp cứu inh ỏi. Ai nấy đang đàng chạy đến thấy thị Lang bị chém nơi đầu, máu ra lai-láng, cật vấn mới hay duyên cớ như vầy : thị Lang có một người rể tên Ng-v-Tạo làm nghề thầy chùa, vốn người ở Sa-đéc đến cưới thị Kim là con gái thị Lang. cũng nhau kết cần ở được 4 tháng, Tạo tách mình ra đi bỏ vợ lại nhà ở cùng mẹ vợ. Trong 4, 5 tháng nay Tạo (ác tăng) về động tu-hành hay là ván-du xứ nào không rõ được, nay trở về nhà mẹ vợ bảo vợ phải theo cùng mình mà vui vầy cá nước. (Đi đâu ?) thị Kim (vợ Tạo) chẳng chịu đi, còn thị Lang (mẹ vợ) cũng chẳng bằng lòng, vì không biết Tạo ở động nào, nói nào xứ nào mà dám cho con theo. Tạo tức mình đánh vợ lại chuỗi luôn tới mẹ vợ sao có ý ngăn con vợ lại chẳng cho đi theo nó. Thị-Lang cũng ngỡ rể con, không lẽ nó là thầy chùa mà có lòng độc-ác, nên cả tiếng la rày nói đi nói lại (ấy là phận mẹ càng cho phải). Tạo đã chẳng giữ niềm con rể đành lòng giựt dao chém mẹ vợ 2 3 vết trên đầu, máu ra lai láng. Tạo thấy máu hoảng kinh toan đâm đầu tới mẹ. Chừng nghe thị Lang tri hô, xi nấy tụ lại mới tâm bắt được Tạo đem về, mặt mày xuội lơ xi thấy cũng không thương được ! Làng đàn nội-vụ giải vào nộp trình quan Biện-lý Cần-thơ.

May là tên Tạo này đi tu mà cần dữ vậy, nếu không vào ra cửa Phật thì còn học nào nữa ? Thế thì cái tiếng *dc-tăng* hay là *sắt-môn* mà bỉnhơn cũng biếm cho tên Tạo này tưởng chẳng phải là chẳng đáng vậy.

An-hà nhật-báo.

VĨNH-LONG

Chết chìm. — Tối nghiệp một người dân thiệt thà, tại làng Phú-quới giáp ranh làng Phú-lộc, thuộc tổng Bình phú. Vĩnh-long.

Lúc 10 giờ sớm mai ngày 20 Octobre 1922. Tên Lê văn-Phúc, vợ chồng có 2 đứa con ở giữa đồng vợ chồng đi làm ngoài ruộng, đứa con trai 4 tuổi xuống mé rạch té chết. 3 giờ chiều với đứng, vợ chồng thậm chí nghèo khổ một đồng một chữ vốn không, gạo trong nhà còn nửa cối, trong xóm, kẻ ít người nhiều cho hơn 2 đồng.

Lúc ấy mượn rượu Chánh Lục-lộ làng Phú-quới, khám tử thi đứa nhỏ không thương tích.

Chánh bộ hiến cha đứa chết là Lê-văn-Phúc, phải mướn thêm 1 tên cu-li nữa đi với y, đến quan Biện-lý, Vĩnh-long.

(Xem trang thứ tư)

Được dịp khoe tài

Bản-hiệu mới khai-trương đã được nhiều các liệt-quí chiếu-cố đến ảnh. Nay mai sẽ đến ngày hội kỷ-niệm cuộc toàn-thắng và cuộc hội-chợ, bản-hiệu lại sửa soạn thêm các đồ bài-trí rất tối-tân cho sứng đáng những ngày nhàn hạ, đề hiến các liệt-quí có lòng chiếu-cố đến ảnh tại bản-hiệu những bức ảnh rất ngoạn mục.

Bản-hiệu lại có bán các kính, giấy, cartons cùng các thứ thuốc ảnh.

NGHIÊM-XUÂN-THÚC
Photographe artistique
18, Rue des Chapeaux (phố Mã-vĩ)
2007 HANOI

BẠCH-THÁI-TONG
SỞ VẬN TẢI
80, Bd Carreau (Phố Hàng)
(ở gần La-ga Hanoi)
TELEPHONE 312
Dọn nhà — xe đi đặc — xe hàng bao ở trong thành-phố và đi về khắp cả các nơi hàng xe ngựa.
Rất nhanh và cẩn thận
GIÁ RẤT RẺ 2091

圖 北 東
ĐÔNG-HƯNG-VIÊN

HANOI — 90, Phố Hàng Buồm, 90 — TONKIN

Giây nói số 272

HIỆU CAO-LÂU VÀ TẠP HÓA

Bản-hiệu mở từ năm 1893, là một hiệu cao-lâu Trung-hoa mở trước nhất ở Hà-thành này. Nhà cửa rộng-rãi lịch-sự, có phòng nhỏ để quý-khách ngồi riêng và p'iòng lớn để đặt tiệc to.

Các quý-khách muốn đặt tiệc tại bản-hiệu, hay là đem về nhà cũng được, giá cả phải chăng.

Các món ăn Tây đều làm được cả, và cách nấu-nướng vừa-vặn, trong-sạch.

Nay bản-hiệu được phép bán cho cả bình lính Tây, Nam, vậy mời các ngài chiếu-cố cho. 2007

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các bạch của bản-hiệu, đến khi đề mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mất lắm ra không đòi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đề có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 84, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

賞 SẮN-NHIÊN 燃

Tối thứ tư :

ANH THƯ TUYỆT HẬN

Lệ thú nhất cảnh nàng Lâm-Anh thi đỗ Thám-hoa được lĩnh chức Thanh tra về xét cái việc cần chính minh đi nước bạn khi trước, làm cho chồng phải kinh hãn mất vía.

Tối thứ năm :

NGỌC-CAM, NGỌC KHỎ

Tích này là một tích rất có giá-trị, ngày hội 14 Juillet mới rồi bản-hội diễn qui khách đều ngợi khen nay nhân hội đình-chiến, lại xin diễn để hiến liệt-qui.

Nói trước

Bản-hội đang sửa tìm tích hát rất hay đề đến 11 này diễn ban ngày hiến liệt-qui.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 8 đến thứ ba 14 Novembre 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm có chụp chớp tối 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 3 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MÃI CON »
Bài thứ 12
Nghỉ

MỘT KẺ ÁC
Bi-hài kịch chia làm 6 đoạn

CHARLOT ĐÓNG TRÒ
« 20 PHÚT ÁI-TÌNH »

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các người mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở từ giấy gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm sổ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỷ tên viết tắt, hoặc thấn quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

鄙八廿號門鋪開行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chỉ trong của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, bộ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là các thứ thứ thức rất qui, lối cũ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Bong đúng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ thủy vừa rồi, bản-hiệu lại mới thành thêm được gần ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ khu-khảm, nào là thợ chiếu các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Cho ngài đến xem, chúng tôi cũng xin tuỳ-phận tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Bis pour, 28 Bd. des Pavillons-Hanoi.

Digitized by Đại Học Cornell Hồ Sơ Phông Phủ Thống Sứ Pháp Lưu Trữ Tại Trung Tâm Lưu Trữ Quốc Gia III, Pháp Quốc Hải Ngoại (CAOM) Aix-en-Provence, Pháp Quốc. Hồ Sơ Số 67 (67-74) Tăng Huỳnh Chiến Đấu Của Quân Đội Viễn Chinh Pháp Tại Đông Dương Trong Thời Gian Xảy Ra Chiến Tranh Với Việt Minh Tại Miền Bắc Việt Nam Xua Quân Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tội nghiệp thường đi một cho ngày mới tới Vĩnh-long, còn bắn trở về chẳng sinh, còn thằng nầy kẻ nhà nóng lòng nầy cây, không lay cậu bộ hết sức không đặng, có kẻ biết nói giùm rằng xin cậu bộ, tính giùm cho nó tội nghiệp, nghe ba năm nay quan trên cho chết bắt đắc kỳ tử, không thương tích, Chánh bộ đến lấy khai lập vì bằng rồi cho chôn, rồi chay tờ cũng đặng, còn có thương tích mới cáo báo.

Cậu không nghe hiểu phải đi, Lê-văn Phúc phải đi và mướn 1 tên nữa, đi về cậu chừng 3 giờ cậu hỏi mấy có bạc đưa tao 2 đồng, đi xe hơi, ta o cho mấy trở về, tên Phúc khóc nói có 1 một đồng cậu biểu đưa đây tao làm phước cho.

Nghĩ cho Lê-văn Phúc nghèo nhà có 1 cặng, phải khá cậu bộ no.

LONG XUYÊN

Sét đánh. — Đêm 15 rạng mặt 16 Octobre, lối 9 giờ, mưa dông ầm ầm; thình linh ở nhà giây-thép Cà-lao-giên, nghe nổ một tiếng dữ dội trong phòng việc. Thầy thông giây-thép lật đật vô xem, mới vừa bế cửa, thì thấy lửa sáng lòa trong phòng, thầy sợ không dám vô. Đến một lát lửa tắt, thầy thông chạy vô, mới hay cái ván đèn điện nổ văng đâu mất, còn hộp ohuông cháy lụng. Khi nhà giây-thép Cà-lao-giên bị như vậy, thì ở nhà giây-thép Chợ-mới cũng có nổ một tiếng lớn dữ mà không hại chi đến bàn máy hết. Sáng thầy giây-thép, thì đường Cà-lao-giên — Long-xuyên đứt; đi kiếm mới hay bị sét đánh rồi điện-khí chạy thông vô nhà giây-thép mới ra nông nổi.

Bị dứt ngang sông, nên nối tới 11 giờ trưa bữa 19 Octobre mới rồi.

Các hiếu-chủ nên biết

Ngày 29 Juin 1922 bản hội đã đăng báo trong một tháng để các hiếu-chủ có mộ ký tặng trong đất Phúc-trang biết: Năm nay bản hội định cải tặng những mộ ở trong khu Đình Nhất từ năm 1906 cho đến năm 1913 mà không thấy ai thăm viếng, đem đi tặng trong một khu riêng.

Nay bản-hội nhắc lại để các hiếu-chủ biết là bản hội định đến ngày mùng 8 *tháng mười ta* tức là ngày *26 Novembre 1922* thì sẽ bắt đầu bốc những mộ ở trong khu ấy.

Hợp-Thiện-Hội kính cáo

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Các thứ đèn dầu và đèn điện

Đèn làn, để tròn, mạ kền thực đẹp, cỡ số 14. . . . . 19 f. 50
Đèn cao, để tròn, mạ kền thực đẹp, cỡ số 10. . . . . 15 f. 00
Đèn cao, cột agathine, để vuông bằng đồng thực đẹp, cỡ số 14. . . . . 35 f. 00
Đèn cao vừa, để mạ kền thực đẹp, cỡ số 14. . . . . 35 f. 00
Đèn điện các hạng, từ 25, 32 và 50 bougies, có một giá là 8 f. 90.

Mới có: Những thứ đèn điện, mang điện, chuông điện và các đồ phụ thêm vào đấy, vân vân.

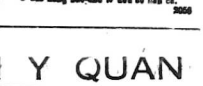
2074

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Bệnh lậu (Blennorragie) thì ai cũng biết, bệnh ấy không khéo thì nó hóa ra một thứ bệnh nặng là bệnh hèn (prostate), nghĩa là nó sưng một cái hạch ở dưới bàng quang. Người bị lậu đã thành hèn thì thường muốn đi đại tiểu tiện mà không đi được, hay mắc đái, đau lưng, đi cũng đau nghẹt cũng khổ mà nhất là khi nghỉ ve thì lại khổ hơn nữa. Khi đi đại tiểu mà có rắn thì ra một thứ phân lỏng hơi vàng vàng xanh mà cũng có khi lẫn đinh một tý máu. Sự đó là thường hôi muốn đi tiểu tiện quá hóa sinh ra thế.

Cái chứng bệnh ấy có thể chuyển sang bệnh nặng đến nỗi tôn yêu đi và mất sinh con để cái nữa. Xưa kia, bệnh ấy rất là khó chữa. Nhưng ngày nay chữa lại rất là rẻ, ấy cũng là nhờ có thứ thuốc *Santal Monal* nó làm cho khỏi mắc phải bệnh lâu bão, hay những chứng bệnh khác nữa trong khi đau lậu. Thuốc *Santal Monal* nầy làm cho nước tiểu thành ra xanh, và có những tính chất riêng và rất bổ, lần vào nước tiểu để rửa những tỳ thận ở bàng quang, cho thế bệnh lậu tóc thì khỏi hẳn và không sợ bệnh gì sinh ra được nữa.

Vậy thì khi nào mắc bệnh lậu phải nên dùng ngay thuốc *Santal Monal*.

Ở các hàng bào-chế và tiệm có bán cả.

2056

Vôi Chợ-gành
碳石總廠

Chúng tôi mới làm đủ thứ vôi Chợ-gành, vôi rất trắng và rất tốt, giá tính hạ hơn các nơi. Các quí-khách chiếu cố gửi thư cho M. Lê-hưng-Tuyên, gare Chợ-gành. Phòng giấy ở Hanoi, phố hàng Gai, số nhà 99.

2035

NGÀI NÀO MUỐN THỨA ĐỒ ĐỒ TRANG VÀ TRUNG THỨ XIN ĐẾN HIỆU

利 THUẬN-LỢI 順

87, phố Hàng Mã-May, Hanoi

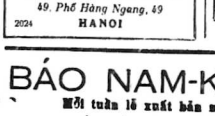
Hiệu tôi làm được và vẽ được đủ cả các thứ tủ, bàn ghế kiểu tây, kiểu ta, kiểu tàu, vân vân.

NGUYỄN VĂN-THUẬN
SCULPTEUR
57, Rue des Pavillons Noirs, Hanoi

2094

Kính nhất hợp thời

Mua nào đeo CŨNG ĐẸP

GỌNG VÀNG VÁNH ĐỒI-MỒI
Mỗi cái 3$00 cả cước
Xin quý-khách chiếu-cố cho

TONG-VUNE-TAI
49, Phố Hàng Ngang, 49
HANOI

2024

HIỆU BÁO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bảo-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 24

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, vị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-piêm
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 00 một chai

Thuốc hợp một số Muốn dùng thuốc nầy phải nên đem quan Bảo-chế người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « HERSTARINASE »
1 $ 00 một lọ

Thuốc bổ óc; làm đau-nhức, mất một không uyển làm việc gì; dùng thuốc nầy hay lắm!

Mấy thứ bán-hiệu hay hơn:
Các thứ thuốc nước đựng in kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE...

Thuốc tiêm gọi là B14, trị bệnh Giang-mai

Thuốc vo-nó SIROP PECTORAL trước cổ, ai mắt. Thuốc cao chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc hiệu MONTÈS
thuốc nắng = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thợt = 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu: chứng bí mót hay có: nóng nước nước nước nước có thợt thuốc blennorrhagie của bệnh lậu chỉ chai. Thuốc nầy để chữa được có ai cũng phải hạch lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ

Trị chứng bệnh đau bộ nhơ. Đau người không đều, hay ai khi bệnh kinh đau đớn nhiều, chữa đau dạng, gay con, uống thuốc nầy đỡ mau nên lấy lại mau tốt trong mình đi bao lâu.

BỔ BUỘC THUỐC
BỔ BÙNG BỔ VỊ-NGHIỆN BÁO-HỘC
BỔ MO-SẾ
Kinh-lịnh, đã-lịnh, thuốc-lịnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-lịnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure.
Bán buôn và bán bao tin
Bán cất và bán lẻ
« THUỐC DÈRE »
$ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai bất kì mới hay cũ. Dùng thuốc nầy rồi thì khỏi dùng thuốc nào cho tốt nữa! Dùng thuốc nầy rồi cũng chữa được thuốc nào khác nữa. Thuốc nầy rất chắc chắn và có công hiệu. Muốn dùng thuốc nầy trong mới tháng thì nên mua một chai lớn 1litre, giá là 2 $ 00 mà thôi.

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấn có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bán-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi thứ nào xin cứ viết thơ cho bán-hiệu thì bán-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 367

2072

PHONG-TÀI
HIỆU ANHAM-ĐỒNG GIẦY
55-43, phố Ke-diêu (Rue des Pipes) Hanoi.

Kiểu đẹp giá rẻ!
Có catalogue riêng, quí-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi sẽ gửi biếu.

2064

TRANH VẼ

Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là: kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đen, kiểu giấy tường vân vân.

Lại có nhận bán truyện SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN
Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyện-thêu
73, Phố hàng Bông, Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bán-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bán-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những liền đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận (Xin gửi trả bằng con-niêm cả.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM »
Hà-nội, ở phố hàng Trống.
Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ
Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đông niên 5$00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, tôi là nói rất đã đáng tiền.

TAM TỊNH Y QUÁN

Hiệu chúng tôi nay có thầy thuốc ăn mạch, biết thực hư hàn nhiệt, trị bệnh biết nội ngoại cảm nguyên, hoàn tán cao đơn, chẩn luyện tinh tế, hiệu nghiệm lắm lắm, dầu chứng cực nguy cực trọng, mà sắp sắp phác cần, chữa cũng được hồi sinh khởi tử, gần có lấy phải giá, nhiều chứng quá thì giúp đỡ cho thực hiệu, xin quý-khách nhận kiểu Tam-Tinh-Y-Quán ở phố hàng Mã-Mây, số nhà 91, Hanoi.

Xin kể các bệnh như sau này:

Nội thương ngoại cảm chư bệnh, thai thiên sản hậu chư bệnh, tiểu nhi cam kinh tổ tự chư bệnh, tinh trí kinh niên đau ung đau tức bộ lao đàm suyễn, phụ thương cổ chương phương thập, hồi tuyệt đau mất mang mộng, nam tử mộng tinh, tinh lậu, lậu tinh, hạch chọc, hạ cam, chỉ dương mai, đàn bà kinh nguyệt bất điều, chư hạ huyết hải, bạch đới, thai đới.

Thuốc lậu đảo biệt, giá:

Một chai thuốc nước thợt	0 $ 50
Ống thợt	0 50
Hộp hộp thuốc cáo	1 00

2008

Hiệu Société Française de Transports

7, Boulevard Bobillot, HANOI

Có Dạ thâm (drap noir) bán lẻ từ 4 $ 00 một thước
Chai ủ nước (bouteille isolante) hạng nào cũng sẵn

MUA BUÔN TÍNH GIÁ KHÁC

CAFÉ, RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bán-quán thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại đủ tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2042

No 210

TÁI-SINH-DUYÊN

Sự-tích Mạnh-lệ-quân

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Hoàng-phủ-kính chọn ngày đưa đỗ sinh-lễ, gặp bấy giờ quan bổ chính *Trần-thừa-ân* trước đã thăng chức Tuần-phủ ở *Ba-nam* nhân ngày hôm ấy về Kinh tâu việc, *Hoàng phủ kính* mới sửa-soạn các đồ sinh lễ, nhờ *Doãn-thượng-khanh* và *Trần thừa-ân* đứng làm mối-mhan đem đến hai nhà họ *Lương* và họ *Mạnh*, để xin cho *Mạnh-lệ-quân*, và *Tô-đình-tuyết* kết duyên cùng *Hoàng-phủ-thiếu-hoa*. Lại sai người nhà quét dọn *Loan-phượng cung* để làm tân-phòng cho *Mạnh-lệ-quân*; *Bích-loan-cung* để làm tân-phòng cho *Tô đình-tuyết*; còn *Lưu gên-ngọc* thì vẫn ở *Kim-tước-cung*.

Trước ngày nghênh-hôn 3 ngày, các *thượng-thân quốc-trích* cùng văn-võ trăm quan đều đem đồ lễ đến mừng nhà *Hoàng phủ* và nhà *Lương thừa-tướng*. *Mạnh-sĩ-nguyên* đều không phải là *lương-thượng*, nhưng con gái đã được khâm ban làm *Bảo-hóa công-chúa* thì nhà họ *Mạnh* cũng nghênh-hôn những người mừng. Chỉ có nhà *Lương-thừa-tướng* nhân gặp việc *Lương-trấn-lân* được thăng Lại-bộ thượng thư thì lại càng nào-nhiệt lắm nữa.

Tô đình-tuyết ngẫm-nghĩ mừng thầm tự nói một mình rằng:

— Khi ta mới sinh, thật ai cũng ra gì, mà bây giờ lại hóa ra hay, được sánh với *Lương thiếu thư*, thế thì cũng là một sự không ai dám ngờ đến vậy!

Đến ngày nghênh-hôn, văn-võ trăm quan tước đến mừng nhà *Lương thừa-tướng*, lại đến mừng nhà họ *Mạnh*, rồi sau mới đến mừng nhà *Hoàng phủ*. Nhà *Hoàng-phủ* đã gọi một bọn phường-nhạc, để sau khi uống rượu thì đi đón-rước.

Hoàng phủ thiếu-hoa mặt áo cẩn-thận, đội mũ *Bắc-hầu-bảo*, cỡi con ngựa bạch-câu-nỗ. Lại sắp sẵn mấy bộ loan-giá để *Bình-giang-hầu*, *Hàng hạ tá* và mấy vị đông-niên nữa đi theo sau. Các võ-quan đều cưỡi ngựa đi đón đàng.

Trước đến nhà họ *Mạnh* đón *Mạnh lệ quân*. *Mạnh-lệ-quân* ngồi kiệu mũ bạc trắng-hiền. Khi về đến nhà *Hoàng-phủ* thì chiếc kiệu ấy lại đem sang nhà *Lương thừa-tướng* để đón *Tô-đình-tuyết*, một là nào-nhiệt lẽ thường.

Khi về đến nhà *Hoàng-phủ* thì nhạc công cử nhạc, lễ-sinh xướng lễ rồi 10 tên nữ-tỳ mở màn kiệu mời hai vị tân-nhân xuống. Hai vị tân nhân đều bận mũ áo mệnh-phụ, một chồng hai vợ trước lạy thiên-địa, sau lạy thành-ân, rồi sau mới lạy cha mẹ chồng. Sau cùng thì mấy vợ chồng giao-bái cùng nhau, và làm lễ nhập-phòng. *Hoàng-phủ thiếu hoa* trước hết vào *Loan phượng-cung*, sai nữ-ỷ vào mau, rồi đến trước mặt *Mạnh-lệ-quân*, vái chào mà thưa rằng:

— Một nhà kẻ bèo-mọn này đến đội-cải ơn to của phu-nhân, không thể nói sao cho xiết.

Mạnh-lệ-quân đáp lằng:

— Trong đạo vợ chồng, tất phải như thế, cớ sao lại gọi là ơn.

Hai người cùng nắng 3 chén rượu hợp-cẩn. *Mạnh-lệ quân* lại giục *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* rằng:

— Phu-quân nên mau mau sang *Bích loan cung* để tương-hội cùng chị *Tô đình tuyết*.

Hoàng-phủ thiếu-hoa khen phải, liền sang *Bích-loan-cung*. Khi vào tới nơi, nàng *Tô-đình-tuyết* đã rèn màn mà đứng đợi. *Hoàng-phủ thiếu hoa* vội-vàng đến trước mời với chào mà bảo rằng:

— Phu-nhân một lòng vì tôi thế thiết, trần bao những sự gian-nan, tôi biết lấy chi mà đáp cho được.

Nàng *Tô-đình-tuyết* không biết nói ra thế nào, chỉ tấm-tỉm cười để đáp-lễ lại. Hai người lại cùng nhau nắng 3 chén rượu hợp-cẩn. Bỗng thấy nữ-tỳ vào báo rằng:

— Tộc rượu đã sửa-soạn xong cả rồi, xin mời đại-nhân ra nhà ngoài tiếp khách.

Hoàng phủ thiếu-hoa bước ra đại-điện, cùng thân-phụ là *Hoàng-phủ-kính* và mẫu-cữu là *Doãn-thượng-khanh* bồi tiếp các quan trên thiên-Ca xướng linh-đình, ầm-ầm rân-rít, sự vui vẻ lễ biết đường nào!

Lại nói chuyện nàng *Lưu gên-ngọc* vẫn tính hiền-lành, nghĩ thầm: hai vị phu-nhân tất đều lấy việc vong-huynh ta thuở xưa làm giận. Huống-chi quyền-ố họ nay đang lừng-lẫy, vậy ta nên xin lỗi trước đi là hơn. Nghĩ vậy, liền gọi hai tên nữ-tỳ đưa đến *Bích loan cung*.

Bấy giờ nàng *Tô-đình-tuyết* đã bỏ mũ áo mệnh-phụ ra, chỉ mặc có một cái áo trắng lụa. Bỗng thấy nữ-tỳ vào báo rằng:

— Có *Lưu* phu-nhân xin vào bái yết.

Nàng *Tô-đình tuyết* nghe báo, vội-vàng đứng dậy nghênh-tiếp. Hai người vốn đã quen biết nhau, nàng *Lưu-gên-ngọc* trông thấy, liền qui xuống đất mà nói rằng:

— Tôi đến đây bái tạ phu-nhân, xin phu-nhân tha lỗi cho vong-huynh tôi thuở trước thì tôi được đội-ơn vô cùng vậy.

Nàng *Tô-đình-tuyết* giật mình kinh-sợ, cũng qui xuống đất mà đáp lại rằng:

— Tôi nguyên con nhà thường dân, phu nhân là một vị quốc-thích, sao phu-nhân lại thể-lễ quá như thế, há chẳng khiến cho tôi giảm thọ lắm ru!

Nàng *Lưu gên-ngọc* thấy nàng *Tô-đình-tuyết* nhất vị khiêm-tốn thì trong lòng lấy làm mừng-rỡ. Hai nàng cùng ngồi xuống ghế. Nàng *Lưu-gên-ngọc* nói:

— Phu-nhân cớ chơ như vậy, để tôi còn sang bái-yết *Bạnh* phu-nhân nữa.

Nàng *Tô-đình tuyết* nói:

— Tôi cũng định sang bái-yết *Mạnh* phu-nhân, nên vậy để tôi cùng sang một thể.

Nàng *Lưu-gên-ngọc* mừng lắm. Hai nàng cùng nhau sang *Loan-phượng-cung*, nữ-ỷ vào báo:

— Có hai vị phu-nhân cùng đến, xin vào bái-yết.

Mạnh-lệ-quân ra nghênh-tiếp, hai nàng đều qui xuống đất mà nói rằng:

— Hai tiện-thiếp chúng tôi đến bái yết phu-nhân.

Mạnh-lệ-quân trước hết bảo nàng *Tô đình-tuyết* rằng:

— Bấy lâu nay tôi làm lỗ cái gian-kỳ của bà chị, thật là không phải.

Lại quay lại bảo nàng *Lưu-gên-ngọc* rằng:

— Hiền-muội vì tôi hầu-hạ cha mẹ chồng trong bấy nhiêu ngày, cũng là có ơn với tôi nhiều lắm. Bây giờ ta nên mời *Tô-đại-nương* ra đây để cùng bái-yết.

Nói xong, liền sai nữ-tỳ đi mời *Tô-đại-nương*. Nàng *Tô-đình-tuyết* mới nói:

— Thân-mẫu tôi có tài-đức gì mà dám để hai vị phu-nhân bái-yết.

Một lúc *Tô-đại-nương* đến. *Mạnh-lệ quân* mới ngồi lên ghế trên. *Tô-đại-nương* chối từ mà rằng:

— Tiện-nữ ngày-đợi, nhờ có hai vị phu-nhân đợ bảo, già này được đội ơn nhiều lắm, khi nào lại dám như thế.

Mạnh-lệ-quân nói:

— Cái công đại-nương nuôi-nấng cho tôi ngày thơ-bé, nhờ có nương-nương, tôi lại làm đến thế này, chẳng qua là nhờ viên trong bấy nhiêu ngày, nhưng đại-nương nên ngồi cho tôi lạy (còn nữa)